

Malax museiförening r.f.

Verksamhetsberättelse för år 2012

Allmänt

Inom föreningen verkar 4 huvudsakliga verksamhetsområden: Brinkens museum, Kvarkens båtmuseum, arkeologiska sektorn och lokalhistoriska sektorn. I anknytning till dessa eller som fristående verkar olika arbetsgrupper. Som bilagor finns skilda verksamhetsberättelser för Kvarkens båtmuseum samt för den arkeologiska och lokalhistoriska verksamheten.

Medlemmar

Föreningens medlemsantal var vid årets slut 235 personer. Stödjande medlemmarnas antal var 4. Medlemsavgiften var 7 euro och för de stödjande medlemmarna 17 euro.

Mångårig medlemmen **Karl-Gustaf Dahlsten** avled 17.7.2012 efter en tids sjukdom. Dahlsten har varit medlem i museiföreningens styrelse sedan 1987 och vice ordförande sedan 1994, han har också varit kassör för bokförsäljningen samt skött om bokdistributionen. Han har även många år gjort klippböcker, som föreningen nu har fått. I samband med Dahlstens begravning öppnades en minnesfond, som inbringade 2931 euro.

Styrelsen

Till föreningens styrelse hörde ordförande Gustav Smulter, vice ordförande Karl-Gustaf Dahlsten (även kassör för bokförsäljningen), sekreterare Gunnel Smulter, kassör Britt-Helen Flemming, Vidar Björknäs, Siri Hagback, Göran Strömfors (av styrelsen utsedd sekreterare för Kvarkens båtmuseum), Nils Sund och Inga Österblad samt Gunvor Brokvist och Nina Falk som adjungerade medlemmar. Efter Dahlstens frånfalle valdes Vidar Björknäs till vice ordförande, Britt-Helen Flemming till kassör för bokförsäljningen och Gunnel Smulter till kontaktperson för bokförsäljningen på föreningens hemsida.

Styrelsen höll 11 möten under året och behandlade 159 paragrafer. Stadgeenligt hölls två föreningsmöten, vårmötet den 21 mars 2012 och höstmötet den 21 november 2012.

Arbetsgrupper och ansvarspersoner

Brinkens museum: Styrelsen

- Talkogruppen: Manliga: K-G Dahlsten, Nils Sund. Kvinnliga: Gunvor Brokvist
- Buffégruppen: Britt-Helen Flemming
- Textilgruppen: Gunvor Brokvist, Mari-Ann Forth, Siri Hagback, Majvor Sundbäck
- Trädgårdsgruppen: Karl-Gustaf Dahlsten, Inga Österblad
- Utställningsgruppen: Siri Hagback, Göran Strömfors, Inga Österblad
- Arkivgruppen: Karl-Gustaf Dahlsten, Nina Falk, Siri Hagback, Inga Österblad (ansvariga för arkiveringen), Vidar Björknäs (ansvarig för tekniken)

Kvarkens båtmuseum: Styrelsen/sekr. Göran Strömfors

- Talkogruppen: Manliga: Vidar Björknäs. Kvinnliga: Gunnel Smulter
- Buffégruppen: Ulla Herrgård

Arkeologiska sektorn: Siri Hagback, Elof Holmlund, Nils Sund

Lokalhistoriska sektorn: Leif Finnäs, Gunnel Smulter

- Aanackogruppen: K-G Dahlsten, Nina Falk, Britt-Helen Flemming, Göran Strömfors (samt 2 personer från Lions Club)
- Fotogruppen: Göran Strömfors

- Musikforskningsgruppen: Leif Finnäs, Kenneth Granback, Runo Östvall
- Möbelsnickerigruppen: Leif Finnäs, John Forsberg, Siri Hagback, Jalle Silfver, Gustav Smulter, Göran Strömfors, Nils Sund, Inga Österblad, Gunnel Smulter
- Publikationsgruppen: Leif Finnäs, Gunnel Smulter, Göran Strömfors
- Släktforskningsgruppen: Siri Hagback, Leo Hallbäck, Inga Österblad
- Försäljnings- o. distr.gruppen Karl-Gustaf Dahlsten

Personal

Under sommaren arbetade följande avlönade personer vid föreningens olika verksamhetsställen:

- Maggan Lindholm, trädgårdsarbete
- Harto Hattula, underhålls- och reparationsarbete
- Malin Åhman, guide
- Tai Do, guide
- Marlene Väglund, i arkivet
- Janina Nyfors, katalogiseringsjobb

Lönerna har delvis finansierats med understöd från Arbetskraftsmyndigheterna och undervisningsministeriet.

Penningbidrag

Malax handelslags stiftelse 800

Ulla-Maj Svahn (donation) 50

NTM-centralen (Nissashaga) 700

Museiverket

- för katalogisering/Orregårdens trädgård 1.800

Kulturfonden

- för Brinken 3.200

- för båtmuseet 3.000

Svenska folkskolans vänner 500

Aktiastiftelsen i Malax 5.000

Aktiastiftelsen i Vasa 2.000

Malax kommun (slutrat för 2011) 611

Malax kommun/FKN 2600

Publikationer

Föreningens medlemsblad *Vällinglockan* utkom två gånger under året.

Innehållet omfattade huvudsakligen information om föreningsverksamheten.

Aanacko, lotteri

Aanacko 2013 gjordes även i år som ett samarbete mellan museiföreningen och Malax Lions Club. Från museiföreningens sida sammanställdes materialet av Nina Falk, Britt-Helen Flemming och Göran Strömfors. Ett jullosteri ordnades i december.

Förnyad hemsida

Hemsidan har utvecklats under året, bl.a. med månadens bild. Håkan Genberg, Bror Antus, Göran Strömfors och Siri Hagback har sammanställt bilder och texter. Förutom Karin Malmsten-Rivieccio har också Nina Falk lärt sig hemsidestekniken,

Brinkens museum

Museet höll öppet under tiden 26.6–11.8.2012 kl. 13–18 alla dagar förutom söndagar och måndagar. Malin Åhman har varit guide och Marlene Väglund har arbetat i arkivet. Även denna sommar ordnades loppmarknad, som hölls öppen varje dag när museet var öppet.

Talkojobbarna har arbetat flitigt varje måndagkväll fr.o.m. den 7 maj till 28 augusti. Mellan 15 och 20 personer har mött upp varje talkokväll och utfört olika göromål för att hålla byggnaderna och om-rådet i toppskick. Bl.a. har två byggnader, loftet och snickarboden, fått plåttak. Fäbodstugan har fått pärttak, kanske det blir sista pärttaket på området, skriver ordföranden i gästboken.

Årets evenemang

* Guidad vandring längs Järnåldersleden 29.5

I vandringen deltog 18 personer. För att uppmärksamma att det var 30 år sedan guidning vid Järnåldersleden startade delade Siri Hagback ut varsin broschyr om Järnåldersleden och ett kort av Malaxspännet till deltagarna.

* Båtens dag 16.6

Även detta år blev Båtens dag en lyckad dag med många besökare, som kunde ta del av Herbert Lindéns intressanta föredrag: När båtarna var av trä och männen av stål. Liksom tidigare år sålde Lars-Göran Söderholm tavlor och andra snidade föremål. En nyhet var förevisning av paddlings-brädan ”Stand Up Paddle Board” av Jesaja Sport.

* Hembyggsdagen 8.7

Traditionsenligt firades hembyggsdagen med soppa, program och kaffe. Vasabladets kulturchef Bertel Nygård höll festtalet, Emma Backman och Tina Martin stod för den musikaliska underhållningen och Dagmar Forsberg läste dikt. Årets stojetar blev pensionerade kyrkoherden Leif Snellman.

* Viskonsert med Sofie & Viktor acoustic duo 18.7

Ett nytt inslag i evenemangskalendern var en viskonsert med Sofie Jungarå och Viktor Weijola. Med stöd från Svenska kulturfonden höll duon konserter vid olika hembyggsdgårdar i Österbotten. Tillställningen var gratis och ingen servering ordnades. Ett 40-tal personer kom för att lyssna till Sofie och Viktor, som bjöd på en underhållande konsert.

* Blommornas dag 12.8

Biolog Liselotte Flemming visade bilder och berättade om växter man bör undvika att ha i trädgården. Blombuketter och blomfrön såldes, likaså traditionsenligt kaffe och våfflor. Lyckad dag med många besökare.

* Europas byggnadsarvsdag 11.9

Tema för 2012 var motions- och idrottsmiljöer. Dagen arrangerades vid Åminne folkpark. Ett 30-tal personer fick höra paviljongens intressanta historia berättad av Viktor Liljekvist och Lars-Göran Sperring. Båda veteraner inom folkparken. Mikko Ollikainen berättade om folkparkens framtid. Malax kommun bjöd på kaffe och dopp.

Plock ur verksamheten

- På styrelsemötet den 18 januari valdes en arbetsgrupp för boken Ytäbyiji bestående av Vidar Björknäs, Siri Hagback, Gunnel Smulter och Göran Strömfors. Från Malax pensionärer är Ann-Mari Björknäs med i gruppen. Första upplagan av Övabyiji såldes slut på några veckor, varför en ny upplaga på 400 exemplar beställdes.
- 24 maj höll barn och föräldrar från Knattebo daghem vårfest vid Brinken.
- 28 maj besökte barn och personal från Solhagen daghem Brinken.
- 29 maj städade Övermalaxmartorna Tufvasgården.
- 30 maj höll Malax-Korsnäs HVC sin friluftsdag vid Brinken
- 1 juli besöktes Brinken av föreningen Seinäjoen Historiallinen Yhdistys

- 3, 11 och 27 juli rörde Nils Gullholm och Nils Sund vid fåbodstigen.
- 8 augusti besökte Vanhusten päivätöimintä från Karijoki Brinken
- Talkodamerna har fortsatt att träffas under hösten och katalogiserat textilier.
- Jenna Smulter har gjort broschyrer till olika evenemang och programblad till hembygdsfesten. Göran Strömfors har också gjort broschyrer samt skannat bilder som Malaxbor inlämnat.

Museiföreningen deltog i följande projekt:

1. Museer i svenska Österbotten – digitaliseringsprojekt 2011–2012

Samprojektet med Stundars som huvudman fortsatte under året. Projektet syftar till att digitalisera katalogiseringen av museernas föremål. Janina Nyfors som anställdes från 1.10.2011 har fortsatt under år 2012 med katalogiseringsarbetet. Den 14 juni hölls avslutning på projektet och den 23 september hölls ett möte där redovisningen diskuterades. Göran Strömfors deltog från museiföreningen i båda mötena.

2. Museer i samarbete 2010–2012

Projektet finansieras av KulturÖsterbotten och projektledare är Eva-Marie Backnäs. Projektet fortsatte under 2012 med flera möten. Bl.a. har förslag till riktlinjer för insamling och dokumentation gjorts. Gustav Smulter och Göran Strömfors har gjort förslag till riktlinjer för Brinkens museum resp. Kvarkens båtmuseum.

Malaxspännet, nyttilverkat

Spänne ca 450 e.Kr. (Malax)

Malaxspännet

Malax kommun har beställt 29 st förgyllda och 21 st i brons av Malaxspännet. Spännet säljs vid Kommungården och kostar 136 euro/st för förgyllda och 120 euro/st för brons.

Malax kulturmiljöprogram

Kommunstyrelsen i Malax beslöt 6.2.2012 att inleda uppgörande av ett kulturmiljöprogram. Projektet är EU-finansierat och projekttiden är 1.5.2012–30.12.2013. För projektet har landskapsarkitekt Riitta Jaakkola från Seinäjoki anställts. En styrgrupp har tillsatts med representanter från Malax kommun, Österbottens förbund, Museiverket, Österbottens museum, Södra Österbottens NTM-central och olika föreningar. Siri Hagback med Göran Strömfors som ersättare är utsedd från museiföreningen och museiföreningens sekreterare Gunnel Smulter är med från kommunen. Två styrgruppsmöten har hållits samt byamöten i de olika kommundelarna. Byggnadsstuderande Tiina Sjögren har under sommaren fotograferat och kartlagt byggda miljöer i hela Malax kommun. Vid byamötet i Övermalax mötte ett 30-tal personer upp och kunde ta del av Sjögrens foton. Nu ska tilläggsuppgifter om husen samlas in. Uppgifterna kommer att sammanställas till en publikation, som omfattande presenterar kulturmiljöer i Malax och de viktigaste särdragen i olika byar i kommunen.

Arv efter Ethel Helenelund

Ethel Helenelund född 6.6.1931 i Malax avled 13.3.2012. Till bouppteckningen var ordförande Gustav Smulter kallad, eftersom Malax museiförening var en av förmånstagarna. Enligt testamentet fick Malax museiförening som understöd för sin verksamhet tillgångarna i Helenelunds bankkonto i Vasa Andelsbank och lösöret i hemmet med några undantag. Ethel har skött museiföreningens klippbok i många år.

Malax den 12 mars 2013

Gunnel Smulter
sekreterare

Kvarkens båtmuseums verksamhet 2012

Kvarkens båtmuseum är ett regionalt museum, som tillvaratar båtar och andra föremål från Österbotten med anknytning till fiske, säljakt, flottning och skärgårdsliv. Båtmuseet är idag Finlands största för bruksbåtar.

Organisation

Kvarkens båtmuseum hör till Malax museiförening rf, vars styrelse leder museets verksamhet.

Öppethållning, anställda

Museet hölls öppet efter midsommar varje dag (utom måndagar) 26 juni–12 augusti kl 13–18. Anställd guide var Tai Do, som också digitalt registrerade museiföremål. Styrelsemedlemmar har guidat vissa öppethållningsdagar, likaså har de guidat de flesta grupper.

Harto Hattula var anställd via Arbetskraftsbyrån under tiden 14.5–15.9 (32,5 h/vecka). Han har hållit den yttre miljön i fint skick och även utfört mindre bygg- och målningsarbeten.

Besökare

Enligt gästboken har 1108 personer besökt museet, eller ca 120 fler än föregående år. I praktiken är besöksantalet betydligt fler, alla skriver inte namn i gästboken. Enligt gästboken har besöksantalet stigit under sex år i följd. Många besökare är från finska inlandet eller utlandet. Hela 25 större eller mindre grupper besökte museet, varav de allra flesta från andra kommuner. Inga skolgrupper har besökt museet i år.

Båtens dag

Lördagen den 16 juni kl 13–16 hölls Båtens dag för sjunde året i samma stil som tidigare år. Festen, med 150–200 besökare, hölls i båthallen, där Herbert Lindén berättade om passagerartrafiken förr till sjöss mellan kustbyarna och Vasa. Årets utställningar var också klara inför dagen. Olika båtar och pikkakälkar visades på gräsplanen och vid stranden presenterade Jesaja Sport från Jakobstad paddlingsbrädan ”Stand Up Paddle Board”. Böcker m.m. såldes av föreningen, tavlor och träsniderier av Lars-Göran Söderholm, kaffe serverades och folk trivdes.

Utställningar

I Långs lada och i mellangången visades marinmålare Henrik Wiklunds 20 nya fartygsmålningar, som kompletterade fjolårets utställning och nu heter *85 fartyg*. På uteterrassen vid Skötbåtshuset visades *Roder och båtbyggare*, en utställning som Bror Antus sammanställt och för året kompletterat med nya infotavlor om båtbyggare i (primär-) Malax. Rodren är från Österbotten. På terrassen och i Herrgårds lada visades fjolårets utställning, nu kompletterad, *Säv, segel och udda föremål*, allt från en hembränningsapparat till Sulo Hietalas hemgjorda pikkakälke och den bolivianska sävbåten.

I Herrgårds lada visades också *Isvägen över Kvarken* 1940, en utställning inlånad för sommaren från Vasa landsarkiv. Ett par mindre bildutställningar, *Mittnorden-bilder* och *Från vedtransport till Vasa till butik på Köklot*, gjorde Göran Strömfors till sommaren. Den förstnämnda visade bilder och texter från alla åtta mittnordiska regioner, den andra visar butiksvaerutransporter över is och vatten när Köklot saknade landförbindelse. I Mittnorden-utställningen visas Mittnordenkommitténs kulturprisdiplom som båtmuseet fick 2010.

De permanenta utställningarna om säljakt, strömmingsfiske, båtbyggeri och flottning har kompletterats.

– Arbetet med utställda föremål och infoskyltar pågick hela sommarsäsongen.

Talkotträffar, utförda arbeten

Årets talkoverksamhet var livlig. Registrerade talkopersonbesök vid båtmuseet är 439 (ifjol 289). Att besöksantalet stigit kraftigt beror delvis på årets byggprojekt för nya samlingssalen.

I år hölls 18 gemensamma torsdagstalkon under tiden 3 maj–6 september. I dem deltog 180 personer (150 ifjol). Som mest deltog 16 personer under en kväll (vårstädningen), som minst 5 (en regnig kväll), medeltalet är 10 deltagare per kväll. Även många mindre talkotillfällen har hållits. Följande arbeten har utförts under talkoträffarna och vid andra tillfällen:

- **Januari:** Jan Sandholms båt donation granskas
- **April:** brandsläckarna granskade; Rautakoskis snöskoter emottas; 2 gruppguidningar
- **Maj** Museet iordningställs inför säsongen: städning, dammsugning, fönstertvätt, lövräfsning ... ; filminspelning med Köpings skola: *Gröngölingen lever igen*; utställningsarbete ”Wiklunds nya tavlor”; brandsyn; godkänd räddningsplan klar; björkar tas ned och görs till ved österom motorhallen inför Leader-byggprojektet; motorställning och -utställning görs på lilla terrassen; stor Wiljam Malmberg-tavla hämtas från Bergö; Nils Fants kanotdonation hämtas; verkstans tak målas och väggar tapetseras; borrhål i sten görs för KBM-seglet vid infarten; 4 gruppguidningar.
- **Juni:** Båtens dag förbereds och arrangeras; blomplantering; båtflyttningar; ”Isvägen”-utställningen hämtas från Vasa. Nils-Erik Nykvists donerade båthus inventerat; Sandholms båt hämtas från Bränno; verkstan nyinreds med hyllor; eltavlan ingömd med skåp; utställningsarbeten; sittbänk och 10 fågelholkar görs (av Bror Antus); jungfrudansen rensas; jordmassor jämnas på gräsplan (Hattula); taket på lilla terrassen börjar byggas enligt Vidar Björknäs ritningar; 4 gruppguidningar. – Årets postrodd som arrangeras sista veckoslutet i juni, och där museiföreningen brukar vara representerad, inställdes i år p.g.a. hård vind.
- **Juli:** Terrasstaket sätts fast; korthyllor görs och monteras; motorer underhålls; 2 båtar flyttas till Roos lager och Nykvists båthus; materialtransporter; brädslåning m.m. vid lilla terrassen; Olavi Niemi kör 2 jordlass (donation) till gräsplan, utjämnas av Hattula; 10 donerade trallar fås för snöskoterutställning, som görs klar; flera donationer; persienn uppsätts i verkstadsfönstret; 5 gruppguidningar.

- **Augusti:** Berts båthus börjar åtgärdas (stockbyten, knutar brädas m.m.); båtmotor-transporter av Hans Köping från Antus garage; en mängd föremål emottas av syskonen Anita och Bertil Bonns i Bränno; Tor Köpings järnbåt sandblästras och målas som beställningsarbete; utställningsarbete kring spinnspö och hyllor börjar göras i mellangången; tidningen *Skärgård* på besök; Henrik Söderholms snöskoter från Sundom emottas; två bilmotorer deponeras till Vasa bilmuseum; vassröjning (Hattula); infotavlor görs; 6 gruppguidningar.
- **September:** Museiområdet "paketeras" inför vintern: skyltar tas in, textilier hängs på rep, vinternoten "impregneras" m.m. Sandholms båt förs till Roos lager med Karl-Erik Strömfors traktor; *Isvägen*-utställningen returneras till landsarkivet; *Roder*-utställningen tas ner; katalogiseringsarbete; stort gäddkläckningskärl hämtat till museet; Hattula klippt gräset sista gången i år 13 september; 2 gruppguidningar.
- **Oktober:** Vattenmätaren fränkopplas. En stor al som blåst ner invid vägen sågas upp; en gruppguidning.
- **November:** en gruppguidning.

Många andra, enskildas talkoinsatser under året finns nedtecknade i gästboken. Bror Antus har också i år varit särskilt aktiv med olika göromål kring båtmotorer, fiskeredskap, utställningar, registrering av båtar, motorer m.m. och katalogisering. Mycket aktiv vid museet är också talkochefen Vidar Björknäs, som planerat arbeten, skött anskaffningar av byggmaterial och bistått med arbetsmaskiner. Sekreteraren Göran Strömfors har registrerat donationer, katalogiserat och fotograferat både föremål och verksamheter. Andra aktiva i talkoträffar har varit Holger Granlund, Lars-Erik Hallbäck, Alef Holmlund, Edvin, Henrik, Kent och Ulla Herrgård, Britta Hägen, Birgit och Unto Risberg, Gunnel Smulter, Nils Sund, Ralf Söderback, Klas Våglund, och Inga Österblad. – En försäkring för talkojobbarna finns.

Ulla Herrgård har skött kaffeserveringen vid talkoträffar och vid större gruppbesök tillsammans med andra damer. Hans Köping har assisterat med kran vid maskinlyft. Karl-Gustav Dahlsten skötte bokbeståndet fram till sin bortgång i juli. Gunnel Smulter har häfter skött bokförsäljningen och kassan vid båtmuseet (försäljning, inträde). I gästboken nämns även andra aktiva personer för båtmuseet.

Leader-projekt för utbyggnad av båtmuseet

Årets stora händelse var uppförandet av en varm samlingssal med modernt kök och in- WC samt grunderna för två kalla hallar och mellangång. Alla ritningar av Vidar Björknäs (på talko) och ett kostnadsförslag om 144 089 € uppgjort av Daniel Björkell hade gjorts klara i slutet av 2011. En ansökan om ett Leader-projekt, *Kvarkens båtmuseum – kunskapscenter för båt kultur*, för tiden 1.3.2012–31.12.2013 inlämnades till Närings-, trafik- och miljöcentralen

(ELY-centralen) den 20 januari 2012. ELY-centralen godkände ansökan på skottdagen den 29 februari, allt enligt ansökan. Det betydde att projektet gavs offentlig finansiering till 50 % (EU, och kommunen via Leader-medel 72 044,50 €). Då Svenska kulturfonden efter ansökan utlovade och gav 43 000 €, Aktiastiftelsen i Malax 5000 €, William Thurings Stiftelse 3000 € och Aktiastiftelsen i Vasa 2000 € för projektet kändes det tryggt att begära offerter för byggandet. För offertförfrågan, och senare för uppgörande av entreprenadkontraktet, erhöles god hjälp av Lars-Erik Nordlund, Molpe.

Efter en byggoffertrunda godkände museiföreningens styrelse på sitt möte den 24 mars att byggnadsfirma Ove Lindberg får utföra arbetet. På samma möte valdes Daniel Björkell till bygghkontrollant. Entreprenadavtalet undertecknades den 31 maj, och byggtiden preciserades till tiden 15 juni–20 december. Byggtiden hölls exakt: den 14 juni var byggnaderna utpålade och den 20 december var allt byggande klart. Då var allt uppfört enligt projekt och avtal. För den varma delen hade en pålning av grunden gjorts, helt enligt projektberedningen. Slutresultatet är mycket gott och alla är nöjda. Byggets slutgranskning görs år 2013.

Gustav Smulter, Vidar Björknäs, Gunnel Smulter och Göran Strömfors är den arbetsgrupp – utsedd av museistyrelsen – som skött projektärendet. Museistyrelsen har kontinuerligt informerats.

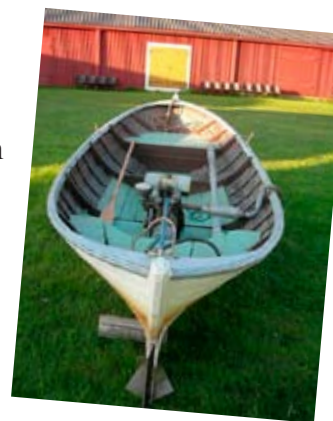
Donationer, föremål

Många personer donerade värdefulla föremål under året. Museets samling av farkoster har utökats med Jan Sandholms motorbåt och Nils Fants kanot. Två snöskotrar har fått av Reijo Rautakoski i Vasa och Henrik Söderholm i Sundom. Syskonen Anita och Bertil Bonns från Malax (bosatta i Sverige) donerade en mängd föremål till museet (bl.a. två segel till Bonns deponerade fälbåt). Samtidigt emottogs en fin, ny *Ifälan*-utställningsversion av Skellefteå museum (baserad på vårt båtmuseums bilder). Också flera båtmotorer erhöles. Två stora fina tavlor donerades av Akiko och Bo-Henrik Ingo, samt Helena Aspegren. Bror Bertholm donerade en mängd föremål från Köklot.

Båtmuseet har nu 92 båtar, 113 båtmotorer och sammanlagt 2814 katalogiserade föremål. Sgs. alla föremål är även registrerade digitalt i Gunnar 1-programmet. För flera hundra föremål har även bilder införts i samma program.

Bidrag

Förutom ovannämnda bidrag för Leader-byggprojektet har båtmuseet erhållit bidrag för verksamheten av Svenska Österbottens Kulturfond (3000 €), samt av Malax kommun (en del av museiföreningens bidrag om 2600 €). Genom ett gemensamt digitaliseringsprojekt i Stundars regi kunde Tai Dos digitaliseringsarbete för båtmuseet bekostas i år med medel av undervisningsministeriet.

Bibliotek, klippbok, bilder, korrespondens

Båtmuseets bibliotek och klippbok i arkivet vid Brinkens museum har fortsättningsvis kompletterats och ordnats av Inga Österblad. Bilder från verksamheten, utställningar m.m. samt skanningar av inlånade bilder har skötts av Göran Strömfors. Korrespondensmappar och gästboken ger detaljerade uppgifter om årets verksamhet.

Information, marknadsföring

Information har getts genom broschyrer i färg och hemsidan, som förnyades under hösten. Hemsidan sköts tekniskt av Karin Malmsten-Rivieccio och Nina Falk (som lärt sig hemsides-tekniken under året). Det mesta bildmaterialet har Göran Strömfors bistått med. Under året startades en uppskattad Månadens bild-serie för vilken Håkan Genberg, Bror Antus, Göran Strömfors och Siri Hagback sammanställt bilder och texter. En Båtens dag-artikel och notiser om båtmuseet har ingått i tidningar, Malax-TV och i olika programblad. Båtmuseet presenterades i ord och bild i tidskriften *Skärgård*.

Genom filmen *Gröngölingen lever igen* fick båtmuseet fin reklam, bl.a på Wildlife-filmfestivalen i Vasa där filmen visades och erhöll delat första pris. En grupp elever från Yttermalax skola medverkade i filmen under Carita Nyströms (Korsnäs), Ilias Missyris och Vesa Heinonens (Vasa) ledning. I den 25 minuter långa filmen presenterades båtmuseet genom elevernas frågor till Göran Strömfors. Filmen ska visas på olika platser, även med engelsk översättning.

Infobrev utbyttes med Holmöns båtmuseum och Östnylands allmogebåtsförening. Kontakter till andra båt- och fiskemuseer i Norden har hållits. Båtmuseet är medlem i Fiskerimuseiföreningen i Finland. Information sköttes också genom *Vällingklockan*, som utkom i juni och december, och nu även finns på hemsidan. Infotidningen utsändes i december med ett tack till alla föreningsmedlemmar och gynnare av båtmuseet.

Övrigt

Verksamheten har även i år varit framgångsrik och talkoandan god. Antalet besökare har ökat och fina donationer erhöles. Sporrande mål för kommande år är den planerade utbyggnaden av museet genom två hallar och mellangång i anslutning till årets nybygge. Detta förbättrar servicen, verksamhetsmöjligheterna och ger nya utrymmen för utställningar, båtar och föremål.

Malax den 17 februari 2013

Göran Strömfors
sekreterare för Kvarkens båtmuseum

Arkeologisk verksamhet år 2012

Verksamhet vid Järnåldersleden 2012

Våren var tydligen tidig år 2012, de första namnen i gästboken är skrivna den första april. Den första maj var undertecknad och kontrollerade hur mycket det torkat upp kring stugan, det var soligt, torrt och fint. Datum för städtalko kunde planeras.

Städdagen blev inte av förrän den 22 maj, en varm, solig dag med mycket fågelsång. Många olika fågelarter trivs i Nissahaga. Det var Gunvor Brokvist, Ulla Herrgård och Gunnel Svenns som städade stugan och VC/hynscho och krattade bort löv och ansade blombänken.

Före städdagen hade 9 personer besökt platsen, bland annat en person från Peru.

28 maj ordnade Vasa släkt- och bygdeforskare och Vasanejdens släktforskare, som planerade att bilda en gemensam förening, utfärd till Storsjön och Järnåldersleden. De guidades av Elof Holmlund på båda ställena. 38 personer skrev sina namn i gästboken.

29 maj ordnades den traditionella annonserade vandringen längs Järnåldersleden. 18 namn i gästboken. Siri Hagback berättade vid infostugan och vid de stora gravrösen om vår forntid och speciellt om den som funnits i Nissashagaområdet, om människornas levnadssätt, deras gravar, tron på gudar och deras offerstenar. I området finns växter, som levt kvar i ca 1500 år, bland annat växer skogstry/bentry, måbär, johannesört, flenört, trollbär, liljekonvaljer runt gravarna. Vi vet inte i dag hur de använde dessa växter men skogstry lär ha en mycket hård stam som varit ypperlig till pilskaft. Boplatserna har funnits bredvid gravrösen, de bodde alltid nära sina bortgångna. På grund av landhöjningen övergavs dessa boplatser så småningom när det blev för grunt för båtarna och för långt till stranden. Vattnet var viktigt för samfärdsel och överlevnad för människor och djur. Järnålderns bofasta familjer, som bodde i det vi nu kallar Malax, måste flytta gång på gång, gravarna blev kvar och berättar var de bott. De hade namn på sina boplatser och de finns ännu kvar.

Margaretha Lindholm och Nina Falk, som är intresserad av vår forntid och läser på om Nissashaga och Järnåldersleden, följde med och berättade för besökarna längs leden.

19 juni trimmade Harto Hattula hela Järnåldersleden och parkeringen med röjningssågen.

21 juni kom en tacka med två lamm till hagen i Nissahaga. Elof Holmlund skötte om att de hade vatten och gav dem ibland bröd.

15 augusti har fotografen Mikael Herrgård fotograferat trybuskarna med röda bär. Vilken prakt! skrev han i gästboken. Flenörten var utblommad för säsongen.

23 augusti trimmade Harto Hattula ånyo hela leden med Partner och antecknade att det gick åt 5 tankar.

29 september tog Elof Holmlund hem fåren.

Både i november och i december finns besökare som skrivit i boken.

Den 2 december var det minus 13 grader skrev Jalle och Anna-Lisa Silfver och sista namnen var besökare från Helsingfors och Åbo den 8 december.

Nina Falk och Siri Hagback har planerat text för infoskyltar som sätts upp våren 2013.

Även under denna sommar besöktes Järnåldersleden av långväga gäster, personer från olika platser i Finland: Esbo, Larsmo, Åbo, Helsingfors, Högfors m.fl. Från Sverige är det emigranttätlingar som vill bekanta sig med hembygdens forntid, även i år de som varje sommar besöker Nissashaga, arkeologen Lars Z Larsson och Malaxfödda frun Birgitta Ahlskog Larsson. 122 namn har skrivits i boken. Tyvärr har fästingarna kommit till Nissashagaområdet och de avskräcker många att vandra längs leden.

Siri Hagback

Sammanfattning av Malax museiförening r.f.:s

lokalhistoriska verksamhet år 2012

Museiföreningens lokalhistoriska verksamhet etablerades som en separat verksamhetssektor år 2001. Utsedda huvudansvariga för sektorn under 2012 var på Åland boende Leif Finnäs samt föreningssekreterare Gunnel Smulter.

Lokalhistoriskt forskningsarbete

Beträffande de sedan längre tid etablerade projektgrupperna fortgick 2012 i "möbelsnickerigruppen" färdigställandet och inlämnandet av olika medarbetares bidrag till en kommande skriftutgåva. I "musikforskningsgruppen" beslöts under året att göra en särskild för publikation avsedd sammanställning med fokus på blås- och stråkmusik, och arbete på att färdigställa en sådan inleddes. Arbetsgruppen kring den planerade "Ytterbyboken" kom också väl igång med utarbetande av kartor, inventering av gårdsnamn o. likn., och de första skriftliga bidragen till boken hann inkomma. Samlandet av information rörande "bagarfamiljen" Malmberg fortsatte både med genomgångar av i hembygdsarkivet befintligt material och förvärv av ny dokumentation att närmare studera.

Publikationsverksamhet

Ovanligt var att inga nya böcker publicerades under det aktuella året, men en andra upplaga framställdes av den 2011 utkomna "överboken" *Öväbyji i Malax runt 1950*, utgiven av museiföreningen och Malax Pensionärer r.f.

Föreningens numera åttasidiga medlemsblad *Vällingklockan* kom 2012 att innehålla ovanligt rikligt med lokalhistoriskt stoff, främst genom att det stående "För seklet sedan"-inslaget kompletterades med omfattande bidrag av Håkan Genberg, Kerstin Hägen och Bo Riska.

I samverkan med Lions Club Malax utarbetades som vanligt almanackan *Aanacko*, varvid återigen en arbetsgrupp ur museiföreningen bar huvudansvaret för urval och sammanställning av det lokalhistoriska bild- och textmaterialet.*

Övrig verksamhet

Information om museiföreningens publikationer spreds bl.a. via broschyrer och *Vällingklockan*. Föreningens boklager samt distributionen av böcker till kunder och försäljningsställen handhades av Karl-Gustaf Dahlsten, och efter dennes insjuknande och frånfälle huvudsakligen av Gunnel Smulter.

Beträffande nära anknytningar till projekt utom föreningen kan nämnas att flera föreningsmedlemmar även året 2012 var engagerade i arbetet på Malax kommunhistoriks andra del, både som bidragsförfattare och projektadministratörer – föreningens ordförande Gustav Smulter och sekreterare Gunnel Smulter fungerade alltså också som ordförande respektive sekreterare för kommunens historikkommitté.

Jomala, Prestgården by, den 12 mars 2013

Leif Finnäs

* Betr. personsammansättningen av olika här nämnda arbetsgrupper, se museiföreningens allmänna verksamhetsberättelse